किमर्थं भार्गवेणेदं क्षत्रमुत्सादितं पुरा । रामेण यदुशार्दूल कुरुक्षेत्रे महात्मना ।
एतन्मे च्छिन्धि वार्ष्णेय संशयं तार्क्ष्यकेतन । आगमो हि परः कृष्ण त्वत्तो नो वासवानुज ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततो यथावत् स गदाग्रजः प्रभुः । शशंस तस्मै निखिलेन तत्त्वतः ।
युधिष्ठिरायाप्रतिमौजसे तदा यथाऽभवत् क्षत्रियसङ्कुला मही ।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि राजधर्मानुशासनपर्व्वणि रामोपाख्यानेऽष्टचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४८ ॥
॥ वासुदेव उवाच ॥ शृणु कौन्तेय रामस्य प्रभावो यो मया श्रुतः । महर्षीणां कथयतां विक्रमं तस्य जन्म च । १०१५
यथा च जामदग्न्येन कोटिशः क्षत्रिया हताः । उद्भूता राजवंशेषु ये भूयो भारते हताः ।
जह्नोरजस्तु तनयो बलाकाश्वस्तु तत्सुतः । कुशिको नाम धर्म्मज्ञस्तस्य पुत्रो महीपते ।
अग्र्यं तपः समातिष्ठत्सहस्राक्षसमो भुवि । पुत्रं लभेयमजितं त्रिलोकेश्वरमित्युत ।
तमुग्रतपसं दृष्ट्वा सहस्राक्षः पुरन्दरः । समर्थं पुत्रजनने स्वयमेवान्वपद्यत ।
पुत्रत्वमगमद्राजंस्तस्य लोकेश्वरेश्वरः । गाधिर्नामाभवत्पुत्रः कौशिकः पाकशासनः । १०२०
तस्य कन्याभवद्राजन्नाम्ना सत्यवती प्रभो । ताङ्गाधिर्भृगुपुत्राय सौर्चीकाय ददौ प्रभुः ।
तस्याः पीतः स शौचेन भार्गवः कुरुनन्दन । पुत्रार्थं अपयामास चरुं गाधेस्तथैव च ।
आह्वयोवाच तां भार्य्यां सौर्चीको भार्गवस्तदा । उपयोज्यश्चरुरयं त्वया मात्राऽप्ययं तव ।
तस्या जनिष्यते पुत्रो दीप्तिमान् क्षत्रियर्षभः । अजय्यः क्षत्रियैर्लोके क्षत्रियर्षभसूदनः ।
तवापि पुत्रं कल्याणि धृतिमन्तं शमात्मकं । तपोन्वितं द्विजश्रेष्ठं चरुरेष विधास्यति । १०२५
इत्येवमुक्ता तां भार्य्यां सौर्चीको भृगुनन्दनः । तपस्यभिरतः श्रीमान् जगामारण्यमेव हि ।
एतस्मिन्नेव काले तु तीर्थयात्रापरो नृपः । गाधिः सदारः सम्प्राप्तः सौर्चीकस्याश्रमं प्रति ।
चरुद्वयं गृहीत्वा च राजन् सत्यवती तदा । भर्त्तुर्व्वाक्यं तथा व्यया मात्रे हृष्टा न्यवेदयत् ।
माता तु तस्याः कौन्तेय दुहित्रे स्वं चरुं ददौ । तस्याश्चरुमथाज्ञानादात्मसंस्थं चकार ह ।
अथ सत्यवती गर्भं क्षत्रियान्तकरं तदा । धारयामास दीप्तेन वपुषा घोरदर्शनं । १०३०
तामृचीकस्तदा दृष्ट्वा तस्या गर्भगतं द्विजं । अब्रवीद्भृगुशार्दूलः स्वां भार्य्यां देवरूपिणीं ।
मात्राऽसि व्यंसिता भद्रे चरुव्यत्यासहेतुना । भविष्यति हि ते पुत्रः क्रूरकर्म्मात्यमर्षणः ।
उत्पत्स्यति च ते भ्राता ब्रह्मभूतस्तपोरतः । विश्वं हि ब्रह्म सुमहच्चरौ तव समाहितं ।
क्षत्रवीर्य्यञ्च सकलं तव मात्रे समर्पितं । विपर्य्ययेण ते भद्रे नैतदेवं भविष्यति ।
मातुस्ते ब्राह्मणो भूयात्तव च क्षत्रियः सुतः । सैवमुक्ता महाभागा भर्त्रा सत्यवती तदा । १०३५
पपात शिरसा तस्मै वेपन्ती चाब्रवीदिदं । नार्होऽसि भगवन्नद्य वक्तुमेवंविधं वचः ।
ब्राह्मणापरुदं पुत्रं प्राप्स्यसीति हि मां प्रभो ।
॥ ऋचीक उवाच ॥ नैष सङ्कल्पितः कामो मया भद्रे तथा त्वयि । उग्रकर्म्मा समुत्पन्नश्चरुव्यत्यासहेतुना ।
॥ सत्यवत्युवाच ॥ इच्छलोकानपि मुने सृजेथाः किं पुनः सुतं । शमात्मकमृजुं पुत्रं दातुमर्हसि मे प्रभो ।